

Zračni napadi.

V začetku svetovne vojne so bila letala in zračne ladje radi njihove nezanesljivosti in tehnične nezmožnosti le bolj redka prikazani. Neverjetno je pa napredoval med vojno razvoj letalstva. Skrajna vojne so pošiljali letala proti nasprotni fronti radi opazovanja sovražnika, njegovega gibanja ter naprav; mnogo pozneje so se le oborožili večje aeroplane z bombami, da so pri preletu sovražnih postojank skušali uničiti vojaško važne točke in utrdbe ter so prodrli večkrat celo daleč v zaledje. Znani so iz svetovne vojne zračni napadi na Pariz ter napad »Zeppelina« na London. Vendar tudi ti napadi niso bili namenjeni civilnemu prebivalstvu, ampak municijskim skladiščem, kolodvorom, mostom itd. Napadi iz zraka bi naj ustrašili civiliste in zanesli zmedo med splošni položaj v zaledju.

Po nekakem tistem sporazumu med posameznimi v vojno zapletenimi narodi se niso vršili v splošnem na civiliste. Pijski napadi iz zračnih višin.

V povojni dobi stalno napreduje izpopolnjevanje letalstva. Dnevno se povečuje brzina, obteženje itd. Najnovejše italijansko bombno letalo vzame lahko s seboj 15.000 kg bomb. Po vojni se je tudi bistveno spremenila radi izboljšanja motorjev sigurnost aeroplanov. Radi radijo sporočil in vremenoslovnih obvestil so omogočeni poleti tudi v megli ter v nočeh.

Italijanski vojaški krogi povdarjajo odločno, da bo igralo zračno brodogojstvo v bodoči vojni najvažnejšo vlogo. Odločilne bitke se bodo izvajale v zraku. Zmagovalcu v zračnih višinah bo prepuščeno ozemlje premaganega nasprotnika na milost in nemilost. Dosedanja pehota, konjica, topništvo in tanki — vse to bo za bodočnost na bojnih poljih potisnjeno v ozadje in nekakor ne bo odločujoče glede na izid vojne.

Čeravno ni morda omenjena italijanska trditev zavsem pravilna, a vendar opazamo, kako posvečajo vse oborožene

Hočeš srečko brezplačne loterije?
Tedaj si naroči »Naš dom«!

države največjo pažnjo porastu zračnih sil. Vsako leto se prirejajo zračni manevri, znani so krožni poleti v Evropi, katere so izvršili vojaški letalci. Italijanska velika vodna in bojna letala so poletela letos preko Atlantskega Océana. Statistika za leto 1933 izkazuje sledečo moč v zraku naslednjo sliko:

	Bombna letala	Lovska letala	Poizvedovalna letala	Rezervna letala	Skupni stalež
Francija	390	480	840	1090	2800
Anglija z domjn.	824	324	411	841	2400
Italija	224	366	407	485	1500
Poljska	75	160	323	442	1000
Čehoslovaška	60	120	120	300	600
Belgija	47	90	152	111	400
Romunija	36	96	160	158	450
Rusija	160	290	550	700	1700
Nemčija za zunanji svet					0

Zgorajne številke so danes znatno višje.

Letala kot napadalno orožje.

V svetovni vojni 1914—18 je število zračnih napadov raslo vsako leto. Proti Nemčiji v vojni izvršena bombardiranja so razvidna iz naslednje tabele:

Leto	Zračni napadi	Letalci	Vržene bombe
1914	8	14	33
1915	51	333	940
1916	96	464	1817
1917	175	1480	5243
1918	353	2319	7717

Iz neposredne škode, katero cenijo na 25 milijonov mark, je nastala tudi velika posredna škoda, ker so morala industrijska središča v napadalnih po-

Trda voda iz vodnjaka ali iz vodovoda je za pranje neprikladna. Če dodate tej vodi pred uporabo nekaj prgišč Henka, postane mehka kot deževnica. Henko pospešuje penjenje, s čimer se milo bolj izkoristi, ter vam tako olajša pranje.

krajinah mimogrede ustaviti obrate (n. pr. na Sarskem ozemlju 90.000 mož industrijskih delavcev je radi zračnih napadov počivalo 3 milijone ur).

Iz navedenih statistik je razvidno, kako vlogo so igrali zračni napadi že med svetovno vojno, v kateri so kolikor mogoče prizanašali civilnemu prebivalstvu. Javna tajnost danes je, da bo skušala v bodoči vojni vsaka vojskujoča se država predvsem udariti v zaledje, da bi preprečila mobilizacije, dovoz municije, razdejala važna prometna križišča, uničila prehrano, električne naprave, vodovode itd. Na ta način bo skušal sovražnik sovražnika iz zraka preplašiti in prisiliti civiliste, da bodo ti pritiskali na vojsko, da se poda.

Najbogatejša samostanska sestra na svetu.

Na višinah kraja Cornwells pri severo-ameriškem mestu Filadelfija je pozidan samostan, ki je materina hiša »Sester Najsvetejšega zakramenta«. — Prednica omenjenega reda je 70 letna sestra Katarina. Kljub dostojanstvu in visoki starosti opravlja dnevno najnižja ter najbolj težavna opravila. Redovnica je ena od treh hčerk že umrlega družabnika bančne hiše Morgan, Franca Oreksela. Sestra Katarina je podedovala po svojem očetu 7 milijonov dolarjev. Ta kapital nosi letno 335.000 dol. obresti, torej 1900 dolarjev dnevno. Od leta 1883, ko

Pavel Keller:

13. nadaljevanje.

„Hubert“

Roman iz gozdov.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

Deveto poglavje.

Boltežar obupa nad odlikovanjem. — O preprosti tragiki. — Slikar vinjenosti. — Tim se osmeši. — Učim se prirotopisa.

Ne maram, da bi me dogodki v gozdu prav preveč potegnili za seboj. Tudi prizorišče v drammi sami se je menjalo. Prišli so ljudje iz mesta, uradniki, ti so nam dopovedali, da smo vse takorekoč pričeli napak, da smo z vsemi mogočimi napačnimi ukrepi zabrisali sled za zločinci, ki bi jih sicer čisto gotovo odkrili. Pitali so nas z grdimi besedami posebno radi tega, ker trupla Biankinega nismo pustili v miru.

Boltežar je bil zloman. Jaz pa sem si dovolil pripomniti:

»Prav posebne očitke bi morali izreči na ra-

čun vremenskega boga. Ta je namreč, ne da bi čakal dovoljenja državnega pravdnika, poslal proti jutru po tisti noči, ko se je izvršil umor, tako grozen nalive, da se je sneg kar nenadoma začel taliti, da bi bil truplo odnesel hudournik, če bi ležalo še tam.«

Gospod komisar se je togotil nad menoj radi tega ugovora, ker pa sem neodvisen človek, sem se smejal temu možiceljni, ki se je tako repenčil. Prišla je nova komisija, šla ogledovat na lice mesta in zasliševala in zasliševala; na dan pa ni prišlo nič.

Boltežar pa, ki bi bil po mojih mislih svojo stvar veliko bolje opravil, kakor pa uradna komisija, je bil zaradi različnih nosov, ki jih je dobil, zelo potr.

»Boste videli,« je rekel, »nikoli ne dosežem odlikovanja.«

»No, saj je vseeno!« sem rekel jaz.

Tej ravnodušnosti se je Boltežar čudil; nato pa je dejal:

»Seveda, seveda, ko bi vi le količkaj imeli upanja na kaj takega, bi govorili drugače!«

DRUŠTVENE VESTI

Prosvetna svoboda.

Svobodomiseltvo ne pozna svobode za drugomisljenike, samo sebi in svojim pristašem jo prilastuje ter jo popolnoma osvaja. To velja za vse panoge javnega življenja, velja zlasti za področje izobrazbe in prosvete. Na tem področju hoče svobodomiseltvo imeti izključen in izključljiv monopol. Da si tak monopol zagotovi, se poslužuje držav, v katerih ima glavno besedo. Takšna država proglašča po nauku svobodomiseltva šolski in prosvetni monopol. Da ob takem monopolu ne more obstojati svoboda staršev in njihova sveta pravica, da odločujejo o vzgoji svojih otrok, je povsem jasno. Tem večje nasilje nad vestjo staršev se dogaja tamkaj, kjer vlada monopol brezverske državne šole.

Tak monopol je vpeljala Francija. Da bi omilila trdote tega prosvetnega in šolskega zakona, je dala staršem pravico, da ustanovijo svobodne šole, to je, zasebne katoliške šole, ki na francoskem dosegajo od leta do leta večje uspehe. Posebne uspehe dosegajo zasebne katoliške šole v Holandiji (na Nizozemskem), ki je vzorna dežela prosvetne svobode. V tej državi tvorijo katoličani samo eno tretjino prebivalstva in vendar so si znali s svojo odločnostjo in vztrajnostjo priboriti vse politične in verske pravice. Njihovemu premišljenemu in vztrajnemu boju se je posrečilo, da so zrušili državni šolski monopol, ki je bil vpeljan tudi v tej državi.

V Holandiji je sedaj zavladalo stališče, da imajo starši odločevati o načinu vzgoje svojih otrok. Ako 40 staršev zahteva versko šolo, jim država takoj ustreže ter jim da vse potrebno na razpolago. Verske šole so popolnoma zenačene z državnimi. Država vzdržuje verske šole finacijsko (z denarjem) po šte-

vilu otrok, učitelji teh šol so popolnoma zenačeni z učitelji državnih šol, s katerimi so v najboljših odnosih. V kolikor so katoličani prej na lastne stroške gradili in vzdrževali svoje zasebne verske šole, se jim prejšnja krivica popravi s tem, ker so občine dolžne, da povrnejo katoličanom vse stroške, ki so jih imeli z ustanovitvijo in vzdrževanjem šol. To velja tudi za meščanske in srednje šole (gimnazije, učiteljske, strokovne šole), samo s to izjemo, da država plačuje 80% vseh stroškov. Katoličani imajo tudi svoje vseučilišče v Nimvegenu,

ki ga vzdržujeta država in mestna občina. Uspeh katoliških šol na Nizozemskem se vidi v tem, da so imele 1920 l. 244.500 učencev, sedaj pa jih imajo 400.000.

Kakor vlada v Holandiji na šolskem polju svoboda, ki spoštuje pravice katoličanov, tako velja tudi na polju izvenšolske izobraževalne organizacije. Katoličani imajo svobodo vsestranske mladinske vzgoje: duhovne in telesne. Njihovim telovadnim in športnim društvom, njihovim prosvetnim organizacijam, namenjenim za odrasle, zlasti onim, ki se v njih izobražuje in vzgojuje mladina, moška in ženska, ne dela državna oblast nobenih, niti najmanjših ovir. Baš nasprotno. Država te organizacije podpira in pospešuje njihovo delovanje, dobro vedoč, da je verske vzgojena in izobražena mladina najkrepkejši jezik zoper razdiralno delo brezverstva in najtrdnjša podlaga države.

Posmrtninsko zavarovanje „KARITAS“

nepričakovano lepo napreduje — število članov hitro narašča. — »KARITAS« je pač popolnoma varna ustanova, ki nudi ljudem možnost, da si na lahek način in pravočasno preskrbijo dostojen krščanski pogreb in rešijo domače vsaj prvih skrbí in težav.

Možje in očetje! Muči vas skrb, kaj bo, ako vas smrt nenadoma loči od nepriskrbljene žene in od otrok. Zavarujte se njim v korist, da jih poleg žalosti vsaj v začetku ne bodo mučile še druge skrbí!

Sinovi in hčere! Zavarujte svoje starše pri »KARITAS«! S tem jim pravočasno oskrbite dostojen krščanski pogreb.

»Karitas« ni samopomoč ali pomožna blagajna, marveč je posmrtninski oddelček Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani, ki zakonito jamči za vsa izplačila.

Navodila (prospekte) dobite takoj brezplačno pri:

»KARITAS«,
Maribor, Orožnova ulica šte. 8.

Največja pustolovčina našnjih dni.

Na Čehoslovaškem v Ostravi je zaprla policija te dni ruskega begunca Verkova in v Gradcu rojenega Smrčko radi vohunstva. Gre v tem slučaju za dva prav prefrigana lopova, ki se nista ukvarjala samo s špijonažo, ampak tudi z vsemi mogočimi drugimi goljufijami. Verkov se je izdajal za zdravnika. Razumel je, čeravno ni nikoli študiral zdravilstva, da se je povspel do slovesa strokovnjaka za zdravljenje raka v Pragi. V sanatoriju v Pragi je vbrizgaval na raku bolanim zdravilo, katero je sam izumil. Seve je bilo sredstvo proti raku brez vsake zdravilne vrednosti. Med svoje iznajdbe je prišteval tudi zdravilo proti jetiki in pastu za zobe, ki je bila predana prometu pod njegovim imenom. Skupno s tovarišem Smrčkom je sestavil poseben pripomoček za odvado pušenja in sta ga prodajala pod označbo »Antiseptol«. Kakor Verkov se je

Vodja te preiskovalne vojske si je bil s svojo sodbo kmalu na jasnem.

»Stari Grčar je v svoji razkačenosti nad tem, ker mu je bilo stanovanje odpovedano, ubil svojo nečakinjo. Žena pa je vedela za to. Oba — mož in žena — prideta v preiskovalni zapor. O Belčarjevem Tončetu ničesar ne morejo dognati, zdi pa se dovoljno osumljen tatvine in ga bodo zasledovali s tiralico.«

Da bi bil Tonče pobegnil, teh misli z Boltežarjem nisva bila več. Iskala sva po gozdu njegovo truplo. Našla pa nisva ničesar. Stari Belčar si je tiralico za sinom izrezal iz časopisa in jo je pribil na steno nad mizo. Od tega časa dalje ni jedel več v sobi; jedel je v hlevu.

Bliža se pomlad. To je bolj važno za svet in torej tudi zame, kakor pa usoda enega človeka iz kože na barju. Večkrat sem strmel sam nad seboj in si rekel: saj si se zapletel v kar divjo romantiko: tatvina, požig, umor — prav grozovit umor.

Da, gozd in prebivalci v njem! Vse to je tako brezumno preprosto. V velikem mestu je seveda vse bolj uglašeno, bolj zamotano. Nikomur ne pride na misel, da bi zažgal drugemu hišo nad glavo; rajši ustanovi z njim D. z o. z, če ga že hoče uničiti.

V velikem mestu ne moré s sekiro; preveč nevarno je in priskutno. Rajši zastrupé bližnjemu življenje, če ga sovražijo. Potem si vzame življeje sam. In komisije ni treba. Vse bolj olíkano in posebno je, ne tako neokretno, sirovo, kakor se dogaja v gozdu.

Stari epi in ljudski spevi so grozoviti, v njih ljudje požigajo in se bijejo po glavah; nova umetnost pa izpričuje neskončno nežnejši način, kako pogublja ljudi drug drugega.

Nagibi so seveda vedno isti: ženska, denar, oblastitelnost. Vse drugo je nič, v najugodnejšem primeru razsvečava.

Vse tragedije človeške krivde, pa naj se dograjajo v salonih, trgovinah, vladnih palačah, meščanskih hišah, domovih vlačug, roparskih brlogih, klubih ali pa po beznicah, so postavljene

je umrl njen oče, ni porabila Katarina zase niti centa. S 30 letom je stopila v red usmiljenk v Pittsburghu. Kmalu po vstopu je kupila posest pri Cornwellsu in je pozidala tamkaj materino hišo »Sister Najsvetejšega zakramenta«. Danes vodi Katarina 27 misijonskih postaj za zamorce in Indijance. Njeno najnovejše delo je Franc Ksaverjevo vseučilišče v New Orleansu, edina katoliška visoka šola za šolanje zamorcev v Združenih državah.

Neverjetno, a istina, da je zabranjeno turškemu časopisju prinašati poročila o samomorih.

Časopisi v Indiji se poslužijo zelo redko.